

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/177/2024
Identifikačné číslo spisu: 1424202527
Dátum vydania rozhodnutia: 28.05.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1424202527.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: J. D.R., narodená X. H. XXXX, X., S. XX, právne zastúpená advokátom Mgr. Petrom Vilhanom, Bratislava, Bukureštská 3, proti žalovanému: N. H. N. G.F., narodený X. Y. XXXX, X., L. XX, právne zastúpený advokátom JUDr. Martinom Gavuliakom, Bratislava, Klincová 37, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 0C/9/2024, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 11. apríla 2024 sp. zn. 1Co/3/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyňa má právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV uznesením zo dňa 4. 3. 2024, č. k. 0C/9/2024-12, čiastočne vyhovel návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia a uložil žalovanému, aby nevstupoval do domu so súpisným číslom XXXX, postavenom na pozemku parcely registra „C“, parcelné č. XXXX/X o výmere 97 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, ako aj na pozemok parcely registra „C“, parcela č. XXXX/X o výmere 474 m², druh pozemku: záhrada, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom katastrálnym odborom Okresného úradu Bratislava, pre okres X. N., obec X. - B. T., katastrálne územie P. (výrok I.); vo zvyšnej časti návrh zamietol (výrok II.) a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (výrok III.). Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, ods. 2 písm. e), f) a h), § 326 ods. 1, ods. 2, § 329 ods. 2, § 330 ods. 1, § 332 ods. 2, § 336 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p., Čl. 16 ods. 1, Čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Uznesenie vecne odôvodnil tým, že žalobkyňa sa návrhom domáhala nariadenia neodkladného opatrenia tak, že žalovanému sa ukladá povinnosť nevstupovať do/na vyššie označených nehnuteľností, zároveň sa domáhala voči žalovanému uloženia povinnosti nepribližovať sa k nej na vzdialenosť menšiu ako 50 (päťdesiat) metrov s výnimkou konaní verejnej správy, súdnych konaní a vyšetrovacích úkonov v trestnom konaní, a to vždy za prítomnosti tretej osoby. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnila právne ustanovením § 325 ods. 2 písm. e), f), h) C.s.p. a vecne tým, že spolu so svojou

mladšou dcérou N. D., ktorá je ZŤP a v čase incidentu bola hospitalizovaná na psychiatrickej klinike, žila v dome na S.J. D. č. XX v X., ktorého je žalobkyňa spoluvlastníčkou popri jej manželovi P. D., nar. XX. XX. XXXX, ktorý je už od decembra 2022 umiestnený v J. X. - G. s tým, že žalovaný žil s nimi v spoločnej domácnosti z dôvodu, že sa stará o dcéru žalobkyne - N. D. - na základe zmluvy o osobnej asistencii, na základe ktorej by sa mal na uvedenej adrese zdržiavať každý deň a pomáhať dcére s nakupovaním, návštevou lekára, stravou a pod., a tým, že žalovaný sa od jesene 2023 k žalobkyni a jej dcére N. (z dôvodu vzťahu medzi žalovaným a N. D.) nasťahoval, pomáhal so stavebnými prácami na dome, preto často vznikali medzi spolubývajúcimi osobami aj hádky, nakoľko žalovaný robil na dome zásahy a búracie práce, s ktorými žalobkyňa nesúhlasila. Žalovaný bol voči žalobkyni i jej dcére agresívny, robil na ňu psychický nátlak a opakovane jej vulgárne nadával, pričom situácia vyvrcholila dňa 18. 2. 2024 o cca 23:00 hod., kedy sa žalobkyňa pohádala so žalovaným ohľadom rekonštrukčných prác na dome a problémov, ktoré mala so staršou dcérou, žalovaný najskôr začal žalobkyni vulgárne nadávať, a následne vzal do rúk prázdnu plastovú fľašu od piva, ktorou ju bil a udieral po tele (približne 20-krát). Zasiahol jej ľavú časť tváre, ľavé rameno, ľavú ruku, ľavé stehno, ľavé koleno a bol veľmi agresívny, preto po jeho útoku mala strach a obavu o svoj život a zdravie, v dôsledku čoho sa neskôr (pozn. súdu: o sedem dní) rozhodla urobiť oznámenie na polícii a bola aj na lekárskom ošetrení. Polícia na základe jej oznámenia vykázala žalovaného zo spoločného obydľia, ale žalobkyňa sa vzhľadom na stupňujúcu intenzitu a nevyspytateľnosť jeho správania obáva, že po uplynutí 14 dní, na ktorú dobu je žalovaný vykázaný z domu, bude pokračovať nielen vo fyzických, ale predovšetkým verbálnych atakoch. Pokiaľ ide o agresiu a psychické tlaky zo strany žalovaného, tieto mali podľa názoru žalobkyne trvať dlhodobo, ale pokiaľ ide o fyzický útok, ten sa stal voči osobe žalobkyne prvýkrát. Žalobkyňa zdôraznila, že žalovaný nemá žiadne vlastnícke ani užívacie právo k domu, v ktorom spolu s ňou a jej dcérou žil, preto zastávala názor, že zákaz vstupu do domu nemôže byť vnímaný ako neprimeraný zásah do jeho práv a zároveň rozhodnutím súdu možno dosiahnuť trvalú úpravu vzťahov. V prípade nestotožnenia sa súdu s návrhom podľa § 325 ods. 2 písm. e) C.s.p. žiadala vydať neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. f) C.s.p., kedy namiesto dôvodného podozrenia z násillia postačuje preukázanie ohrozenia telesnej alebo duševnej integrity ohrozenej osoby. Návrh na zákaz povinného približovať sa k nej na vzdialenosť kratšiu ako 50 metrov s výnimkou vyššie uvedených konaní odôvodnila svojou obavou, že pre oznámenie na polícii a vykázanie z domácnosti sa jej žalovaný bude chcieť pomstiť.

1.1. Výkonaným dokazovaním listinnými dôkazmi predloženými žalobkyňou súd prvej inštancie zistil, že spoluvlastníkmi dotknutých nehnuteľností (rodinného domu s prislúchajúcimi pozemkami) sú žalobkyňa a jej manžel P. D., nar. XX. XX. XXXX. V zmysle obsahu príslušného listu vlastníctva žalovaný nemal k predmetným nehnuteľnostiam žiadne vecné ani záväzkové právo (list vlastníctva č. XXXX, pre okres X. N., obec X. - B. T., katastrálne územie P.). Podľa lekárskej správy úrazovej ambulancie Univerzitnej nemocnice Bratislava zo dňa 25. 2. 2024, žalobkyňa prišla do nemocnice o 14:08 hod. v sprievode dcéry s tým, že približne pred týždňom bola napadnutá ošetrovateľom, ktorý ju bil plastovou fľašou po ľavej hornej a dolnej končatine, sotil ju, spadla na ľavú stranu tela. Traumatológ konštatoval početné hematómy hornej končatiny, ramena, paže a ľavého lakťa i predlaktia, ako aj plošný veľký hematóm stehna s nevyhnutnou dobou liečby, práceneschopnosti a vplyvu na obvyklý spôsob života postihnutého v trvaní 5 - 7 dní. Z úradného záznamu Obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava Nové Mesto - západ ORP-P-026/BAIII-OPP4-2024 zo dňa 25. 2. 2024, vyplýva, že žalobkyňa v súvislosti s oznámením priestupku proti občianskemu spolunažívaniu doložila lekársku správu zo dňa 25. 2. 2024, v ktorom bola uvedená doba jej liečenia 5 - 7 dní, nakoľko mala po celom tele rozsiahle modriny, pričom žalovaný potvrdil skutočnosť, že dňa 18. 2. 2024 približne v čase o 23:00 hod. uderil žalobkyňu prázdnu plastovou fľašou do oblasti hlavy, ruky a nohy, nakoľko ho vyprovokovala svojím pohŕdavým a neúctivým správaním voči jeho osobe a pociťoval zlosť, konal v amoku. Uviedol, že na adrese S. č. XX, X., má osobné veci, ktoré si chce vziať, ale aktuálne nemá čas, na čo bol poučený o tom, že veci si môže vziať za prítomnosti hliadky policajného zboru, ktorá zároveň skonštatovala, že žalovaný bol po celý čas arogantný, neustále zvyšoval hlas na členov hliadky a neúctivo sa vyjadroval na všetkých členov rodiny D.. Podľa potvrdenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave III, odbor poriadkovej polície, Obvodné oddelenie PZ Bratislava Nové Mesto - západ, č. p.: ORP-P-026/BA III-OPP4-2024 zo dňa 25. 2. 2024, žalovaný bol dňa 25. 2. 2024 o 17:20 hod. vykázaný zo spoločného obydľia ohrozenej osoby - žalobkyne a vykázanie sa vzťahuje na priestor rodinného domu na S. D. č.

XX v X. a priblíženie sa k týmto priestorom v okolí 50 metrov na dobu 14 dní. Vykázaná osoba sa bude zdržiavať na L. D. č. XX v X..

1.2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia uviedol, že pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia v zmysle ustanovenia § 325 ods. 2 písm. e) C.s.p. musí mať súd za preukázané odôvodnené podozrenie z násilia. Účelom uvedeného zákonného ustanovenia je ochrana práva na život a zdravie osoby, ktoré je ohrozované násilníkom. Neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. e) C.s.p. má spravidla nadväzovať na postup podľa § 27a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, podľa ktorého policajt je oprávnený vykázať z bytu alebo domu alebo iného priestoru spoločne obývaného s ohrozenou osobou a aj z jeho bezprostredného okolia (ďalej len "spoločné obydlie") osobu, u ktorej možno na základe zistených skutočností očakávať útok na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť ohrozenej osoby, najmä vzhľadom na predchádzajúce takéto útoky; súčasťou vykázania zo spoločného obydla je aj zákaz vstupu vykázanej osobe do spoločného obydla počas 14 dní od vykázania, pričom do tejto doby sa počíta aj deň vykázania. Policajt je oprávnený vykázať zo spoločného obydla takúto osobu aj počas jej neprítomnosti. Policajt je povinný poučiť ohrozenú osobu o možnosti podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) C.s.p. Vykázanie zo spoločného obydla končí uplynutím 14 dní od vykázania zo spoločného obydla, ak ďalej nie je ustanovené inak. Doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na súd počas vykázania zo spoločného obydla sa trvanie vykázania zo spoločného obydla predlžuje až do nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia súdu o tomto návrhu, o čom sa vykázaná osoba upovedomí v rámci poučenia podľa odseku 6. Podstatou neodkladného opatrenia v zmysle § 325 ods. 2 písm. h) C.s.p. je opatrenie vydané v záujme ochrany jednotlivých osôb, ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že je ohrozený ich život, integrita, osobná sloboda alebo bezpečnosť. Primárnym účelom je zabrániť akejkolvek forme násilia.

1.3. Súd posúdil návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a dospel k záveru o jeho dôvodnosti. Vychádzajúc z Čl. 16 ods. 1 a Čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky upravujúcich základné ľudské práva (právo na nedotknuteľnosť osoby a jej obydla), ktoré pôsobia voči každému (erga omnes) a prislúchajú každému človeku z titulu jeho ľudskej existencie, konštatoval, že je nepochybné, že trvanie nároku žalobkyne, ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana, nie je potrebné osvedčovať vecnými dôkazmi vo forme listín osvedčujúcich alebo preukazujúcich dôvodnosť a trvanie jej nároku na ochranu osoby a obydla, nakoľko ich ochrana je ústavnoprávne garantovaná vždy a každému, z dôvodu neodňateľnosti, nepremlčateľnosti a nezrušiteľnosti týchto základných ľudských práv. Pokiaľ ide o osvedčenie potreby neodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi, súd uviedol, že zo žalobkyňou predložených listinných dôkazov a jej skutkových tvrdení, ktoré korešpondujú s obsahom listinných dôkazov, vyplýva, že dňa 25. 2. 2024 podala voči žalovanému oznámenie o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave Nové Mesto - západ a v zmysle doložených lekárskeho správ a potvrdenia o vykázaní zo spoločného obydla nielen osvedčila, ale aj preukázala skutočnosť, že žalovaný dňa 18. 2. 2024 približne o 23:00 hod. v ich spoločnom obydli fyzicky zaútočil na jej osobu, keď jej asi dvadsiatimi údermi plastovou fľašou spôsobil mnohopočetné modriny na celom tele s vyžadujúcou dobou liečenia 5 - 7 dní. Navyše sám žalovaný sa k danému skutku pred policajnou hliadkou priznal a svoje agresívne správanie ospravedlňoval zlosťou a amokom, ktorý u neho mala vyvolať žalobkyňa. Z predložených listín nepochybne vyplýva, že žalovaný bol vykázaný zo spoločného obydla postupom podľa príslušného zákona konajúcim policajtom. Na základe takto zistenej skutočnosti mal súd prvej inštancie preukázané dôvodné podozrenie z násilia a existenciu reálnej obavy z ďalšej fyzickej ujmy žalobkyne zo strany žalovaného v prípade zdieľania ich spoločného obydla, preto dospel k záveru o potrebe nariadenia navrhovaného neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e), f) C.s.p., ktorým zakázal vstup povinného do predmetného rodinného domu so súpisným číslom XXXX a príľahlého pozemku - záhrady tak, aby zamedzil prípadnému ďalšiemu násiliu voči žalobkyni zo strany žalovaného.

1.3.1. Vzhľadom na to, že žalovaný nemá žiadne vlastnícke, ani iné užívacie právo k spoločnému obydliu a toto nemožno odvodzovať ani od zmluvy o osobnej asistencii, na základe ktorej bol zaviazaný pomáhať N. D. (dcére žalobkyne), ktorá so žalobkyňou taktiež býva v spoločnej domácnosti, avšak žiadne vecné právo k predmetným nehnuteľnostiam podľa pripojeného listu vlastníctva č. XXXX taktiež nemá, súd neuložil žalobkyni povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej (žalobu na vylúčenie povinného z užívania nehnuteľností), nakoľko nariadeným neodkladným opatrením v podobe trvalého zákazu

vstupu do domu žalobkyne (tak ako to predpokladá § 325 ods. 2 písm. f) C.s.p.) je možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

1.4. Pokiaľ ide o návrh na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúci v zákaze približovať sa k žalobkyni na vzdialenosť kratšiu ako 50 metrov, súd prvej inštancie nevzhliadol vecný dôvod pre nariadenie tohto neodkladného opatrenia, nakoľko zo žalobkyňou opísaných rozhodujúcich skutočností vyplynulo, že žalovaný sa dopustil fyzického útoku voči jej osobe iba jedenkrát, a to v dôsledku hádok prameniacich z rôznych názorov na stavebné a búracie práce, ktoré žalovaný realizoval na predmetnom rodinnom dome a potýčok vzniknutých výhradne v situáciách vyžadujúcich konanie, ingerenciu a zásah na dotknutých nehnuteľnostiach z jeho strany, súd mal za to, že ak žalovaný nebude môcť bývať v spoločnej domácnosti so žalobkyňou, nebude mať objektívnu možnosť realizovať žiadne práce, úpravy a prestavby nehnuteľností, v súvislosti s ktorými by sa mohol s ňou dostať do konfliktu a stratiť tak kontrolu nad svojimi emóciami a fyzicky ju atakovať. Súd prvej inštancie bol názoru, že zákaz vstupovať do obydľia žalobkyne dostatočne eliminuje podnety žalovaného, ktoré by mohli u neho vyvolať agresivitu a amok majúci za následok jej fyzické napadnutie. Navyše žalovaný sa doposiaľ na verejnosti nikdy nedopustil fyzického útoku voči žalobkyni a dôvody, pre ktoré ju dňa 18. 2. 2024 fyzicky napadol ani nevypovedajú o tom, že by tak opätovne impulzívne konal len z dôvodu údajnej pomsty pre vykázanie zo spoločného obydľia. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podaný podľa § 325 ods. 2 písm. h) C.s.p. zamietol.

1.5. Súd prvej inštancie rozhodol aj o trovách konania, nakoľko ide o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a postupom podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. za uplatnenia princípu procesného úspechu strán, vzhľadom na čiastočný úspech žalobkyne v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako odvolací súd) uznesenie Mestského súdu Bratislava IV vo výrokoch I. a III. potvrdil. Výrokom II. odvolanie žalovaného proti výroku II. odmietol. Výrokom III. žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd uviedol, že sa stotožnil s dôvodmi uznesenia ako správnymi, uznesenie už ďalšie dôvody neobsahuje a preto vo výrokoch I. a III. ho potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

2.2. Na zdôraznenie správnosti uznesenia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 3 C.s.p.) odvolací súd pripomenul, že pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 C.s.p.). Neodkladné opatrenie môže súd nariadiť iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením. Žalobkyňa v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedla rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov, opísala skutočnosti hodnoverne osvedčujúce dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana (§ 324 ods. 3, § 326 C.s.p.). Neodkladné opatrenie plní funkciu prostriedku regulujúceho právne vzťahy na obdobie po jeho vydaní a má preto výrazný preventívny zmysel i účinok, ktorý v naliehavých prípadoch môže zamedziť i vzniku škody alebo inej ujmy a ak k nej došlo, neodkladným opatrením je možné zabrániť jej rozširovaniu.

2.3. Súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie v súlade s ustanovením § 325 ods. 2 písm. e) C.s.p. Účelom tohto inštitútu je eliminovať kontakt páchatel'a domáceho násillia alebo osoby dôvodne podozrivej z takého skutku s jeho obeťou. Chránenej osobe má byť v odôvodnených prípadoch poskytnutá okamžitá a efektívna súdna ochrana. Musí byť ale osvedčené ohrozenie žalobcu (jeho života a zdravia) osobou, proti ktorej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, musí hodnoverne osvedčiť, že jeho osobná integrita vykazuje znaky fyzického alebo psychického násillia. V prejednávacom prípade z listinných dôkazov predložených žalobkyňou vyplýva, že podala na žalovaného dňa 25. 2. 2024 oznámenie podľa § 59 ods. 3 a § 49 ods. 1 písm. d) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu. V súvislosti s oznámením priestupku proti občianskemu spolunažívaniu doložila lekársku správu zo dňa 25. 2. 2024, v ktorom bola uvedená doba jej liečenia 5 - 7 dní, nakoľko mala po celom tele rozsiahle modriny, pričom žalovaný potvrdil skutočnosť, že dňa 18. 2. 2024 približne v čase o 23:00 hod. udrél žalobkyňu prázdnu plastovou fľašou do oblasti hlavy, ruky a nohy, nakoľko ho vyprovokovala svojím pohŕdavým a neúctivým správaním voči jeho osobe a pociťoval zlosť, konal v amoku. Uvedené konanie žalovaný potvrdil aj v podanom odvolaní. Keďže žalobkyňa svoje tvrdenie o hrozbe psychického a fyzického násillia voči nej zo strany žalovaného, dôvody pre nariadenie neodkladného opatrenia v navrhnutom

znení, dostatočným spôsobom konkrétnymi skutočnosťami odôvodnila a listinnými dôkazmi osvedčila, súd prvej inštancie dospel k správny skutkový záverom a vec rozhodol správne aj po právnej stránke. Za správny považoval odvolací súd postup súdu prvej inštancie, keď tento uložil povinnosť žalovanému nevstupovať do dotknutých nehnuteľností bez časového obmedzenia a žalobkyni neuložil povinnosť podať žalobu vo veci smej, keď žalovaný nemá žiadne vlastnícke, ani iné užívacie právo k spoločnému obydlíu, toto nemožno odvodzovať ani od zmluvy o osobnej asistencii, nariadeným neodkladným opatrením v podobe trvalého zákazu vstupu do domu žalobkyne (§ 325 ods. 2 písm. f) C.s.p.) je možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

2.4. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj výrok uznesenia súdu prvej inštancie o trovách konania, keď každá zo strán konania o nariadenie neodkladného opatrenia mala, vzhľadom na čiastočné vyhovie a čiastočné zamietnutie návrhu, čiastočný úspech.

2.5. O trovách odvolacieho konania o nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol odvolací súd tak, že úspešnej žalobkyni, ktorá by mala nárok na náhradu trov konania, tento nepriznal, keď vychádzajúc zo spisu, jej žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli (§396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.).

3. Proti predmetnému uzneseniu podal žalovaný dovolanie, pričom poukázal na potvrdené výroky I. a III. súdu prvej inštancie. Dovolanie podal z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Poukázal na to, že odôvodnenie odvolacieho súdu obsahuje tvrdenia, ktoré sú očividne nesprávne, pričom preberajú nekriticky právne závery súdu prvej inštancie. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP súd prvej inštancie pri doručení uznesenia odvolacieho súdu si nesplnil svoju poučovaciu povinnosť a nepoučil žalovaného o práve zvoliť si advokáta a obrátiť sa na centrum právnej pomoci, aby mu ustanovil advokáta, ak nemá dostatočné finančné prostriedky. Uvedená poučovacia povinnosť vyplýva z § 160 civilného sporového poriadku. Žalovaný sa preto nenechal právne zastúpiť, neobrátil sa na centrum právnej pomoci, nebol mu pridelený advokát a odvolanie bolo preto podané laicky bez rozvinutia právnej argumentácie k existujúcemu skutkovému stavu veci.

3.1. Súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa nevysporiadali so skutkovými tvrdeniami a nespornými skutočnosťami, nevykonali ich riadnu subsumciu pod príslušné právne normy. Súd aplikovali iba zákonné ustanovenia prospešné pre žalobkyňu a neaplikovali príslušné zákonné ustanovenia prospešné pre žalovaného. Dospeli teda k nesprávnym skutkovým a právnym záverom. Zároveň uviedol s akými skutkovými tvrdeniami sa súd prvej inštancie a odvolací súd nevysporiadali. Taktiež poukázal aj na § 151 CSP, že skutkové tvrdenia žalovaného pokiaľ neboli popreté považujú sa za nesporné. Zároveň súdy odignorovali skutkové zistenia, že 1. Žalovaný sa do domu žalobkyne nasťahoval na základe dohody so žalobkyňou. Žalovaný v žiadnom prípade nebýval v dome bez súhlasu jeho vlastníkov. 2/ Dohoda medzi žalobkyňou a žalovaným nebola uzatvorená na určitú dobu - nebolo dojednané, že by tam býval na obmedzený čas. 3/ Žalobkyňa aj polícia konštatovali, že žalovaný a žalobkyňa žili v spoločnej domácnosti. 4/ Medzi žalobkyňou a žalovaným bolo dohodnuté, že bude vykonávať rekonštrukciu a stavebné práce na dome žalobkyne. 5/ Vykonávaním stavebných prác na dome žalobkyne poskytoval žalovaný žalobkyni istú hodnotu (práca/ dielo/ služba), za ktorú by inak musela platiť, ak by nebolo dohodnuté inak. 6/ Dohoda o tom, že žalovaný bude u žalobkyne bývať bola evidentne prepojená s dohodou, že bude vykonávať stavebné práce na dome. 7/ Zo strany žalobkyne nedošlo žiadnym spôsobom k výpovedi dohody uzatvorenej so žalovaným.

3.2. Súd prvej inštancie aj odvolací súd opomenuli aplikovať ustanovenie § 51, § 491, § 494, § 582, § 663 a § 671 Občianskeho zákonníka. Súd dospeli k nesprávnemu právnemu posúdeniu, keď uviedli, že žalovaný nemá žiadne užívacie právo k predmetnej nehnuteľnosti. Ak by súdy zohľadnili tieto skutočnosti, tak pri správnom právnom posúdení by dospeli k záveru, že medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzavretá dohoda, ktorá je nepomenovaná, eventuálne ide o nájomnú resp. zmiešanú zmluvu, ktorá nemala dojednanú dobu trvania, jednalo sa o zmluvu na dobu neurčitú, ktorá oprávňovala žalovaného užívať dom/ jeho časť a zaväzovala žalovaného vykonávať stavebné práce/ opravy na dome, čo viedlo k sporom. Súd opomenuli, že nájomná zmluva môže vzniknúť aj konkludentne. Povinnosťou konajúcich súdov bolo posúdiť či nevznikla konkludentne dohoda s prvkami nájomnej zmluvy. Nevysporiadanie sa s uvedenými skutkovými závermi a nereagovaním na ne, došlo k porušeniu práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie považoval až za arbitrárne.

3.3. Súd nesprávne dospeli k záveru, že neodkladné opatrenie vyrieši trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Poukázal pritom na § 336 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie a odvolací súd si neuvedomili, že

nakoľko vznikla inomínatná dohoda o užívaní predmetnej nehnuteľnosti, tak neodkladným opatrením sa môžu iba dočasne upraviť práva a povinnosti, pričom, ale v konaní samom je nutné doriešiť otázku zániku /trvania dohody o užívaní domu a vypratania. Súdny pochybil, keď neuložil žalobkyni povinnosť podať žalobu vo veci samej. Preto aj pokiaľ by bolo dôvodné vykázať žalovaného zo spoločnej domácnosti, môže sa jednať len o rozhodnutie dočasné a nie trvalé. Súdny opomenul, že predmetný dom je aj bydliskom žalovaného. Došlo tým k porušeniu ústavných práv žalovaného - práva na nedotknuteľnosť obydľia garantovaného čl. 21 Ústavy Slovenskej republiky. Súdny teda nesprávne považoval neodkladné opatrenie za konečné rozhodnutie, bez potreby úpravy vzťahov v riadnom súdnom konaní.

3.4. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP dôvodil, že žalobca nemá vedomosť o tom, či dovolací súd v minulosti riešil otázku, či je možné platne uzatvoriť nájomnú zmluvu /zmluvu o užívaní na časť domu (nehnuteľnosti), kde nájomca (osoba v obdobnom postavení) bude nájomné platiť poskytovaním služieb - vykonávaním stavebných prác bez peňažnej úhrady nájomného.

3.5. Vzhľadom k tomu žiadal uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil aj právo a na náhradu trov dovolacieho konania.

4. K dovolaniu sa písomne vyjadrila žalobkyňa. Žalobkyňa popiera všetky tvrdenia uvedené v podanom dovolaní. Žiadne záväzkové vzťahy medzi sporovými stranami nevznikli, a to ani písomne ani konkludentne, ani ústne a ani žiadnym iným spôsobom. Dovolanie žalovaného považuje za nedôvodné a účelové. Žalobkyňa takisto popiera, že tvorili spoločnú domácnosť s dcérou žalobkyne. Dcéra žalobkyne trpí psychiatrickým ochorením v dôsledku ktorého sa jedná o zdravotne ťažko postihnutú osobu, ktorá poberá invalidný dôchodok. Žalovaný dcéru vykonával osobnú asistenciu a pomáhal pri prácach, ktoré súviseli s rodinným domom. Správanie žalovaného voči žalobkyni a jej dcére bolo ďaleko za hranicou únosnosti a vyústilo až do fyzického napadnutia žalobkyne o čom podala trestné oznámenie. Zotrvanie žalovaného v rodinnom dome bolo neúnosné a nebezpečné a vyvrcholilo až fyzickým napadnutím žalobkyne zo strany žalovaného. Vzhľadom uvedené žiadala dovolanie zamietnuť a zároveň si uplatnila aj náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 CSP) strana sporu v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), pred samotným vecným prejednaním skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

5.1. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

5.2. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/209/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

5.3. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp.zn. II. ÚS 172/03].

5.4. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho

súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

5.5. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

5.6. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho opodstatnenosti. Pri skúmaní prípustnosti dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky bral na zreteľ, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, pričom dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) bolo kľúčové pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

5.7. Dovolač súd preto v prejednávanej veci skúmal, či uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/66/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 76/2018, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/154/2018 a sp. zn. 8Cdo/83/2017) vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP.

5.8. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, pričom konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/154/2018).

5.9. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) sa zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarcu tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017).

6. O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, by išlo v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednávania, ktorá odôvodňuje zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec meritorne prejednal.

6.1. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP (R 76/2018; Zbierka stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2018). Rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení, vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu, má povahu rozhodnutia vo veci samej za predpokladu, že samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. To je splnené v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia po skončení konania a v prípade návrhov pred jeho začatím, na ktoré v zmysle § 336 ods. 1 CSP nenadväzuje žaloba (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, str. 1086; rovnako tiež napr. uznesenie Najvyššieho súdu z 5. januára 2017, sp. zn. 5Obdo/76/2016).

6.2. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v predmetnej veci bol podaný samostatne a súdy o ňom rozhodli ako o samostatnom predmete konania, bez následne prebiehajúceho konania vo veci samej, preto je v danom prípade voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie podľa § 420 CSP prípustné. Vyplýva to aj z bodu 7. odôvodnenia napadnutého uznesenia z poslednej vety : „Za správny považoval odvolací súd postup súdu prvej inštancie, keď tento uložil povinnosť žalovanému nevstupovať do dotknutých nehnuteľností bez časového obmedzenia a žalobkyni neuložil povinnosť podať žalobu vo veci

sme, keď žalovaný nemá žiadne vlastnícke, ani iné užívacie právo k spoločnému obydlíu, toto nemožno odvodzovať ani od zmluvy o osobnej asistencii, nariadeným neodkladným opatrením v podobe trvalého zákazu vstupu do domu žalobkyne (§ 325 ods. 2 písm. f/ C.s.p.) je možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.“

6.3. Dovolateľ vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutia s tým, že sa sudy nevysporiadali so skutkovými tvrdeniami a nespornými skutočnosťami a nevykonali ich riadnu subsumnciu pod príslušné právne normy, namietal aj nesprávny postup súdu prvej inštancie, keď pri doručovaní uznesenia nepoučil žalovaného podľa § 160 ods. 2 CSP o práve zvoliť si advokáta resp. obrátiť sa na centrum právnej pomoci.

7. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

7.1. Dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Zároveň bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP (bod 4. uznesenia odvolacieho súdu). Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií je v danom prípade dostatočne zrejmé, z čoho a z akých dôvodov sa žalobkyňa domáhala, čo navrhovala, z ktorých skutočností a dôkazov následne sudy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. V odôvodnení napadnutého uznesenia (body 5. až 7.) odvolací súd citoval ustanovenia ktoré aplikoval, z ktorých vyvodil svoje právne závery, pričom sa zaoberal podstatnými argumentmi súdu prvej inštancie, ako aj argumentáciou žalovaného v odvolaní (nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP tak v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného a v súlade s jeho právnym nazeraním na vec. Z obsahu dovolania je celkom zrejmé, že žalobca sa svojou argumentáciou existencie vady zmätočnosti snaží spochybníť právne posúdenie veci súdmi nižších inštancií, ktorá však aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (IV. ÚS 499/2022, R 24/2017, uznesenie NSSR z 24. 10. 2022, sp. zn. 9Cdo/321/2020, bod 14).

7.2. Je potrebné si uvedomiť, čo bolo predmetom konania - návrh na vydanie neodkladného opatrenia, pričom aj odvolací súd v bode 5. a 6. uviedol, že „Na zdôraznenie správnosti uznesenia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 3 C.s.p.) odvolací súd pripomenul, že pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 C.s.p.). Neodkladné opatrenie môže súd nariadiť iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením. Žalobkyňa v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedla rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov, opísala skutočnosti hodnoverne osvedčujúce dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana (§ 324 ods. 3, § 326 C.s.p.). Neodkladné opatrenie plní funkciu prostriedku regulujúceho právne vzťahy na obdobie po jeho vydaní a má preto výrazný preventívny zmysel i účinok, ktorý v naliehavých prípadoch môže zamedziť i vzniku škody alebo inej ujmy a ak k nej došlo, neodkladným opatrením je možné zabrániť jej rozširovaniu.

6. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia má obsahovať náležitosti uvedené v stanovení § 326

C.s.p. (opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana), spolu s pripojením listín, na ktoré sa odvoláva. Cieľom neodkladného opatrenia je rýchlo a pružne vyriešiť situáciu, keď je potrebný okamžitý zásah súdu, pričom záujem na účinnej a rýchlej dočasnej ochrane práv je vyjadrený aj v menej striktných požiadavkách na formu neodkladného opatrenia. Zároveň, za splnenia podmienky osvedčenia nároku, môže súd rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.“

7.3. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

7.4. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (napr. sp. zn. IV. ÚS 150/03, sp. zn. I. ÚS 301/06).

7.5. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30).

7.6. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť uplatneného nároku. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydané rozhodnutie musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozhodnutia, čo v danom prípade nepochybne bolo splnené.

7.7. Zároveň dovolací súd pripomína, že dovolací súd je viazaný podľa § 442 CSP skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

7.8. Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

7.9. Dovolateľ v rámci podaného odvolania nenamietal, že zo strany súdu prvej inštancie nebola splnená vo vzťahu k nemu poučovacia povinnosť v zmysle § 160 ods. 2 CSP, túto námietku teda žalovaný neuplatnil v odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie, preto logicky k tejto nemohol zaujať žiadne stanovisko ani odvolací súd.

8. Dovolací súd k tejto všeobecne udáva, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom

posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

8.1. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti (sp. zn. 4Cdo/40/2019).

8.2. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán, pričom povinnosť strany tvrdiť je jednou zo základných povinností v sporovom konaní, má kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (článok 8 Základných princípov CSP). Vo všeobecnosti platí, že dôkaznú povinnosť a s ňou súvisiace dôkazné bremeno má v spore každý, kto v spore niečo tvrdí. Nový procesný kódex s účinnosťou od 1. júla 2016 zaviedol do procesného práva nový inštitút prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktoré ako úkony procesných strán podliehajú koncentrácii konania.

8.3. Ak teda dovolateľ uplatnené námietky neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ich posudzovať odvolací súd pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario). V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017). Aj táto námietka je neopodstatnená. Dovolateľ nijakým spôsobom nebol porušený na svojich právach na spravodlivý proces, keď napokon v zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie, ktorým sa riadnym spôsobom napokon odvolací súd zaoberal, to že v odvolacom konaní nebol úspešný, nie je možné vyhodnotiť, že bolo porušené právo na jeho spravodlivý proces. Napokon v odvolacom konaní strana sporu ani nemusí byť povinne právne zastúpená, ako tomu je v prípade dovolacieho konania.

8.4. Dovolací súd zároveň uvádza, že dovolateľ vo svojom dovolaní si zároveň protirečí vo svojich tvrdeniach o charaktere neodkladného opatrenia, ktoré súdy považovali za konečné, podľa jeho názoru, by malo ísť o neodkladné opatrenie v ktorom by zároveň odkázali žalobkyňu na podanie žaloby, pričom ak by tomu tak bolo, nemohlo by dôjsť k vecnému prieskumu napadnutého uznesenia (dovolanie by z dôvodu neprípustnosti muselo byť odmietnuté postupom podľa § 420 v spojení s § 447 písm. c) CSP), (pozri k tomu body 5.6 - 6.1).

9. Dovolanie podľa § 421 CSP.

9.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

9.2. Keďže napadnutým rozhodnutím odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. d) CSP, prípustnosť dovolania žalovaného nemôže založiť ani (prípadné) nesprávne právne posúdenie veci (§ 421 ods. 2 CSP).

9.3. Vzhľadom na uvedené bolo dovolanie postupom podľa § 448 CSP zamietnuté.

10. Dovolací súd žalobkyňu ako úspešnej v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.